

NAGY MIKLÓS KUND

A mulandóság diszkrét bája.
Gondolatok Kuti Botond festészetéről

Kulcsszavak: KUTI BOTOND; festészet; KUTI DÉNES

Szovátát a kiemelt figyelmet érdemlő települések jele illeti képzőművészetünk képzeletbeli térképén. Aligha van még egy hasonló nagyságrendű városa Romániának, ahol ennyi kitűnő alkotó élne, mint e fürdőtelepéről is híres sóvidéki központban. Művészei rangját, teljesítményét és számarányát tekintve, rendszeresen működtetett alkotótáborát, meglehetősen gyakorisággal megrendezett tárlatait mérlegelve van, aki már művésztelepi jelenséget vél felismerni benne. Ez nyilván vitatható, noha az itt élő, dolgozó képzőművészek számára egy ilyen távlat sem elképzelhetetlen, hiszen nagyra becsült korelnökük, KUSZTOS ENDRE köré tömörülve egyesületet is létrehozta s a helyi önkormányzat vezetősége is hosszú távú támogatásuk mellett kötelezte el magát, tehát valóban előre léphetnek a művészeti közösségteremtés útján. De egyelőre talán inkább arról beszélhetünk, hogy műfaji, stilisztikai, generációs vonatkozásban is szerencsésen megoszló, egymást színesen kiegészítő, hatásukban felerősítő, markáns alkotó egyéniségek öregbítik Szováta hírnevét, akiknek munkássága, összefogása komoly hatást, ösztönzést, vonzerőt fejt ki környezetükben. Így a régebbiek mellé természetesen felzárkóznak az újak, jönnek a fiatalok. Igaz, mennek is, folytatják, kiegészítik tanulmányaikat, vagy szűknek érezve a provincia kereteit, engednek a nagyobb központok csábításainak, ám a távozók többsége sem feledi, nem veti ki magából szovátaiságát. KUTI BOTONDRól is elmondható ugyanez. A mesterképzést sikeresen abszolválva jelenleg Kolozsváron telepedett le. Gyermek- és ifjúkora helyszínei, élményei, emlékei azonban ezer szállal kötik szűkebb pátriájához, ahol elsőként bővölte el és ejtette rabul örökre a művészet világa. Nyelvhasználatunk mai idegenes, szlenges, parlagiasabb gyakorlatában kissé szépelgően romantikusnak tűnhet ez a megfogalmazás, de az édesapa, KUTI DÉNES festőművész titokzatosan sejtelmes, különös színekben, fényekben ragyogó, pompázatos képbeli univerzuma és az őket körülvevő buja természet együttesen tényleg ilyen hatást válthatott ki a valóságot felfedező, arra érzékenyen reflektáló, kivételesen tehetséges gyermekre. Hogy aztán később mindez nem ugyanúgy jelentkezett az ő festészetében, mint az édesapjában, abban nincs semmi rendhagyó. A fiak mindig mást akarnak, és másképp tükröznék külső, belső világukat, mint apáik. A művészi elhivatottságuk azonban sok művészetkedvelő öröme mindkettőjükben azonos hőfokon és igényességgel érvényesül.

Kérésemre BOTOND tömören megfogalmazta mai ars poeticáját. Jegyezzük ide a

lényegét: „A mulandóságot sugalló tematikák érdekelnek, az ember halandósága és környezetének lassú pusztulása, rothadása. Mindezek ellenére mégis az elmúlás tragédiájának szépsége az, ami folyton inspirál, újra és újra munkára készítet. Elhagyott iskolák, tönkrement színházak, félig összedőlt, patinás lakótömbi szobák, és az emberi test, melynek szépsége véges. Ennek az átalakulásnak a pillanatait igyekszem megragadni egy-egy olajképen az emlékezés, a nosztalgia érzéseivel.” Ne csodálkozzunk, ha egyesek ebben is egyfajta romantikát látnak. És ellentmondást is az átlagember elképzelései szerint a fiataloktól joggal elvárt, virtuális lehetőségeikből logikusan következő életöröm illetve az ifjak részéről többnyire lehangolóan megnyilatkozó pesszimista életérzések között. Megtörténhet, a későbbiekben megváltozik ez a nemzedéki alapállás, tény azonban, hogy ők úgy nőttek fel, hogy mindenütt azt tapasztalhatták, a mulandóság mindenben rányomja környezetü/n/kre a maga letörölhetetlen bélyegét. Ne mondjuk, hogy az ilyesmi nem nyomasztó, még ha előbb vagy utóbb hozzá is szokunk. Örülünk viszont, hogy a pályakezdő státusát egy-kettőre meghaladó művész az elmúlás e szomorú folyamatának szépségét is fel tudta fedezni, és ihletetten, szuggesztíven, a maga belső hasonlatosságára át-
lényegítve képes volt egyedi, eredeti módon, elismerést érdemlő festőiséggel és sokat sejtetőn kivetíteni.

Nyilván nem csak kijelentés vagy egy-egy festmény szintjén fontos KUTI BOTONDnak az átalakulás pillanata. Akárcsak valamelyik egzakt tudományágban egy bizonyos állandó, az ő festészetében, grafikai törekvéseiben is az egészet meghatározó tényezőként folyamatosan jelen van a változás illetve annak igénye. Még ki se futotta magát a nézőkben döbbenetet és csodálatot egyaránt kiváltó „roncsakt” sorozata, máris valami újat, valami mást szeretne, próbálna kikísérletezni. Útkeresése persze ugyancsak izgalmas eredményhez vezet. Egyben azonban azt is tudatosíthatja bennünk, hogy jellemző sajátosságainak egyike az alkotó nyugtalanság. Erről 2008-as egyéni kiállításán a marosvásárhelyi Bernády Ház közönsége is meggyőződhetett. Egyébként ez volt az az igazán jelentős rendezvény, amelyen már nem csupán hallomás alapján, hanem élőben, a munkáival történt közvetlen találkozás nyomán a szélesebb körű szakma is megismerte, elismerte. Többen addig csak az édesapától és a barátoktól értesülhettek különlegesen ígéretes indulásáról, illetve a díjakról, ösztöndíjakról, amelyekkel a korábbi esztendőben diákként jutalmazták. A kolozsvári Művészeti és Formatervezési Egyetemen 2007-ben kapott Magna Cum Laude érdemdiplomája is önmagáért beszél. Különben az említett vásárhelyi tárlatnál, egyéni jelentkezései sorában a negyediknél érdemes kissé hosszabban időznünk, felhasználva azt a tárlatkrónikát, amit akkor frissiben jelentettem meg a *Népújság Műzsa* mellékletében. Úgy vélem, hogy a kiragadott szemelvények egy-két év teltével is elég fogodzót nyújtanak KUTI BOTOND alkotóművészetének kitapintásához.

„Látszik, hogy KUTI BOTOND mást és másképp akar festeni, mint az édesapja. Biztos fájó szívvel mond le a KUTI DÉNES-féle gyönyörű zöldekről, de előbb-utóbb

meglesznek majd a KUTI BOTOND-féle sajátos színek is, nem kétséges. Hogy netalán vörösek, sárgák, narancsosak, barnák, szürkébe forduló, kékek lesznek-e, azt nem tudjuk megjósolni, de tény, hogy ebben az eltelt öt évben, aminek a kísérletezéseit, festőpróbáló periódusait a kiállítási anyag magával ragadóan felmutatja, élénken foglalkoztatták, izgatták a színproblémák. A nézőkre döbbenetes hatást tevő, más-más tónusú, szoktalan pózokban megjelenített, fantáziaprovokáló, különös roncsaktok cáfolhatatlanul tanúsítják ezt. Meg azt is, hogy mennyire fontos számára festményei faktúrája. Mondandója, lelkiállapota szerint ecsetkezése hol finoman könnyed, hol zaklatottan nagyívú, hol kirobbanóan energikus, van amikor félreteszi az ecsetet és késsel, ujjbeggyel viszi fel a festéket a vászonra, attól is függően, hogy mikor milyen effektusra van éppen szüksége. Ha például a gyermekkori nosztalgiák, az emlékezetben elhomályosuló emlékek jönnek elő, érthető, hogy az ujjak simítják elmosódó színes összképbe a kompozíciót. KUTI BOTOND egyébként elég gyakran él a sejtetés eszközével, női alakjai olykor álomszerű, szürrealista, már-már torzová váló, látomásos jelenések. Talán ebbe az irányba megy tovább? Vagy a felnagyított arcrészlet, a színeiben sokkal puritánabb emberi orr és száj fura látványa kínálja az alternatívát? Erről fekete-fehérben is, de ugyanolyan árnyaltan tud többletértékeket felszínre hozni. Egyébként miközben azt állíthatjuk róla, hogy kitűnő, érzékeny kolorista, KUTI BOTOND grafikai gazdagságával is képes meglepni. Ízig-vérig mai festővel találkozunk személyében, mégis az a benyomásunk, hogy igen nagyra tartja a klasszikus értékeket is, az aktok néha nem azért arctalanok, mert gond lenne számára a portrézás. Ilyenkor nem az arcvonások hordozzák a lényegét, sőt lehet, hogy az arckép elterelné arról a figyelmet, amit érzékeltetni akar, amikor azonban a jellem rezdüléseit, jellegzetességeit szeretné visszaadni, a legjobb ember- és lélekismerőnek bizonyul. A lenyűgöző Utolsó tánc című pompás festmény éppúgy vall kivételes portréisztikai erényekre, mint a Velasquez-fejtanulmány, a szeretett nagypapa vagy az ifjú ismerős hat protréből összeálló remek ciklusa. És van még egy felkínáló válaszút, az Ablakok. Lehet, hogy inkább ezek jelzik a továbbiakat? Az újabb színvilágot egyelőre csak felvillantó sok kis nonfiguratív képecske, amely sokszorosan felnagyítva szuggesztív festőiséggel tud majd ablkot nyitni a világra? Majd meglátjuk, de az biztos, hogy a mostani tárlat után, amelyet egy jelentős alkotói szakasza lezárásának tekint a művész, számos művészetkedvelő kíséri fokozott figyelemmel a fiatal festő pályájának alakulását, újabb állomásait. Azért is, mivel magas szinten emlékeztet arra, hogy ha valóban tehetséggel és mai szemlélettel közelítenek hozzá, minden ellenkező híresztelés ellenére korunkban sem idejémult a táblafestészet, amelyet egyesek mifelénk is elmarasztalnak, noha még számos embernek szerez felhőtlen örömet.”

A marosvásárhelyi megmértkezés mérföldkőként is értékelhető KUTI BOTOND felfelé ívelő útján. És noha a felvonultatott anyag egy része lezárult sorozat, az előbbieken vázolt sajátosságoktól nem búcsúzott, tematikát, ihletforrást váltva igyekszik variálni, fejleszteni mindazt, ami alkotói, festői, mesterségbeli törekvéseit még

tökéletesebben, elképzeléseit még inkább megközelítve szolgálja. Az utóbbi időben is keményen dolgozott, tucatnyi olajkompozíció tanúskodik róla. A mulandóság, az enyészet, amiről az írás elején közölt önvallomásban szólt, egy újabb ciklust ihletett. A *Kiadó tér* elkopott, megrongált bútordarabjai, a csupasz falú, lerobbant lakások, a düledező házak, épületek, majd ezeken is túllépve a már-már semmi, a nihil, amihez megannyi gondolat, hangulat, érzés társul, szomorú, lehangoló, de szép is lehet. És szakmai kihívás is, ami kísérletezésre, egyedi megoldásokra sarallhatja a művészt. Ezekre is érdemes odafigyelnünk.

Azóta a tavaly a Marosvásárhelyi Bolyai Alkotótáborban is bizonyított, a Maros megyei képzőművészek Téli Szalonjának is kiemelt részvevője volt. És befejezte Kolozsváron az egyetem mesterképzőjét. Kezében a marsallbot, előtte a világ. Csak meg kell hódítani!

Tisztes úriház 1. - 56cm x 42cm, olaj-vászon, 2010